

Prof. Dr. Karel Laštovka:

Rozhodnutí Nejv. Spr. soudu R. Č. S.

Daň úroková a rentová na Slovensku. Pachtovní činže z práva polovného a rybolovného.

Dle nálezu spr. soudu 24. IX. 1926, čís. 9474 jest pachtovní činže z pronájmu práva polovného a rybolovného předmětem daně úrokové a rentové.

Obce na Slovensku. — Kompetence úřadů v pensionování obecních zaměstnanců.

Obecní skladník ve velké obci byl usnesením obecního zastupitelstva pensionován. O stížnostech do tohoto usnesení rozhoduje dle nálezu spr. soudu 4. VI. 1926, čís. 11.759 v prvé stolici župní úřad (ne okresní) a dále ministerstvo vnitřa. Podle uherských předpisů platných v době před zavedením župního zřízení podle zákona č. 126/1920 a zejména podle § 25. odst. 1. zák. čl. XXII/1886 mohlo se proti usnesením obce, učiněným v jejich vlastních záležitostech veřejných a majetkových a vůbec proti všem usnesením, ohledně kterých zákon označuje municipální výbor jako druhou stolicí, podatí odvolání k municipálnímu výboru a odtud k ministerstvu vnitřa.

Tento kompetenční předpis nebyl nikterak dotčen předpisem § 27. zákonného čl. XXVI/1896, ježto za konečná označena jsou tímto předpisem jen taková usnesení municipálního výboru, která se týkají otázky, zda zaměstnanec obecní, resp. příslušníci jeho rodiny, má nárok na zaopatření a v jaké výši jim zaopatření přísluší. O takovou otázku však v daném případě nejde, ježto spor jest o to, zda jsou dány podmínky, aby stěžovatel byl pensionován. Nebyly tedy ani před 1. lednem 1923 služnovské úřady na Slovensku odvolací instancí v záležitostech pensionování obecních úředníků a zřízců velkých a malých obcí.

Ježto pak dle § 6. zákona č. 126/1920 působnost dosavadních služnovských úřadů přešla na nové okresní úřady, nemohla na okresní úřady přejíti působnost v záležitostech, ve kterých dosavadní služnovské úřady žádně zákonné kompetence neměly, a nemohla tedy ani z tohoto důvodu na ně přejíti působnost při pensionování zaměstnanců velkých a malých obcí. Rovněž nebyla župním zákonem okresnímu výboru v záležitostech pensionování zaměstnanců velkých a malých obcí žádná kompetence přiznána.

Podle § 6. lit. b) zákona č. 126/1920 přešla od 1. ledna 1923, kdy v život vstoupilo nové župní zřízení na Slovensku, působnost, která dříve příslušela komitátům a jejich orgánům, resp. správním výborům, na župní úřady.

Doručování na Slovensku.

Nález spr. soudu 4. VI. 1926, čís. 11.710.

Městský zřízenec byl v cestě instanční disciplinárně zbaven úřadu. Rozhodnutí bylo doručeno zřízcí samému a ne jeho právnímu zástupci. Na sporu byla pouze otázka, zda v administrativním řízení, v němž strana zletilá a svéprávná jest zastoupena advokátem, lze — jak stížnost tvrdí — za »doručení« nějakého úředního aktu po právu pokládati jen doručení do rukou vykázaného advokáta, či zda i v takovém případě je právně účinným také doručení do rukou strany samé. Dle názoru správního soudu takové normy není a zejména nelze předpis podobného obsahu spatřovati ani v ustanovení § 3. nařízení min. předsedy č. 4600/1902, vydaného k provedení §§ 25.—30. zák. čl. XX/1901, neboť v citovaném paragrafu se pouze stanoví, že, má-li strana právního zástupce, doručují se úřední akty do jeho rukou. Na nedodržení tohoto předpisu nestanoví se tam však žádná další sankce.

Volební řád do obcí.

Výklad § 8. zákona čis. 75/1919 ve znění novely čis. 253/1922.
Nález spr. soudu 28. V. 1926, čis. 7432.

Volební řád obecní v § 8. jedná o povinnosti přijmouti a podržeti volbu, a předpisuje:

a) že volbu do obecního zastupitelstva přijmouti povinen jest každý volič bezvýjimečně,

b) že od povinnosti přijmouti volbu do obecní rady nebo obecní komise jsou osvobozeni ti, u nichž nastaly určité okolnosti v zákoně pod 1.—9. uvedené.

Dále stanoví § 8. povinnost volbu jednou přijatou také podržeti, neboť dovoluje vzdáti se členství zastupitelstva, rady nebo komisí obecních za volebního období jen tehdy, jsou-li tu okolnosti v zákoně podrobně uvedené, nebo souhlasí-li s resignací obecní zastupitelstvo.

Aby pak nebylo pochyby, že pouhé podání resignace neposkytuje důvod vzdalovati se funkce, a aby po dobu jednání o přípustnosti nebo přijetí resignace nestaly se obecní zastupitelstvo, rada nebo komise neschopnými činiti usnesení, ustanovil odst. 7. § 8. ob. ř. vol., že zvolený jest povinen úřad svůj vykonávati po tak dlouho, než bude právoplatně rozhodnuto, že odmítnutí volby nebo vzdání se jest přípustno. Toho pak, kdo

1. odmítne přijmouti volbu nebo podržeti úřad přes to, že jeho resignace nebyla přijata nebo byla uznána neoprávněnou, tedy po právoplatném odmítnutí resignace,

2. kdo před právoplatným rozhodnutím o resignaci odpírá úřad svůj vykonávati, — stihá odst. 8. § 8. cit. zák. ztrátou volitelnosti pro běžné a nejbližší volební období.

Z důvodu, že odepírá vykonávati úřad, může podle toho býti zbaven mandátu jen zvolený, který po dobu projednávání resignace úřad vykonávati odpírá, kdežto člen, jehož resignace byla již právoplatně odmítnuta, může býti zbaven mandátu jen ve dvou případech, a to, když přes opačné rozhodnutí příslušného sboru nebo úřadu odmítne volbu přijmouti nebo úřad podržeti.

Na jiné, nežli v zákoně taxativně uvedené případy nelze této normy rozšiřovati a to tím méně, ježto jde o předpis, který na způsob normy trestní porušení zákonné povinnosti újmami stihá.

Poplatky z účtů na Slovensku.

Při kolkové revisi byly u obchodníka pozastaveny vadně kolkované účty a byl proto předepsán poplatek zkrácený i zvýšený. Dle nálezu spr. soudu 8. V. 1926, čis. 9791 plyne z ustanovení § 102. uh. popl. pravidel a § 102. B a § 110. těchže pravidel, že jest předpokladem pro předpis zvýšeného poplatku ve případech uvedených v §§ 103. až 109., tedy také i v případech §§ 106. a 107., jediné okolnost, že strana povinná k zaplacení poplatku nesplní vůbec nebo nesplní náležitě poplatkovou povinnost. Zda strana nesplníví poplatkovou povinnost jednala z neznalosti právních předpisů a tarifů, zavínila-li vadně kolkování sama, nebo její personál, nebo konečně, jednala-li při tom v úmyslu zkrátiti erár či nic, jest pro otázku, zda úřad právem předepsal straně zvýšený poplatek, nerozhodno. Úmysl strany zkrátiti erár jest momentem významným pro posouzení otázky jiné, totiž otázky, zdali jednání či opomenutí strany tvoří skutkovou podstatu důchodkového přestupku stihatelného v důchodkovém řízení.

Živnostenský zákon.

Dle nálezu spr. soudu 17. VI. 1926, čis. 12.555 jest hromada společenstevní oprávněna usnėti se na tom, že společenstvo (hostinských) bude pro každého svého člena odebíratí odborný časopis (Hostinské Listy), že zařadí náklad tím vzniklý do rozpočtu společenstva a vydaje společenstvu tím vzniklé, pokud není jiné úhrady, rozvrhne na členy společenstva.

Církevní věci.

Nález spr. soudu 11. V. 1926, čís. 10.088.

Okresní úřad nařídil odevzdání řeckokatolického kostela, kterého se zmocnili protiprávně pravoslavní, řeckokatolickému administrátorovi.

Co se týče pořadu instančního, jde v daném případě o záležitost, která podle zákona čís. 3/1918 patří do kompetence Nejvyššího správ. soudu a neplatí proto ohledně záležitosti této obmezení v § 2. zák. čl. XX/1901 stanovené, ale platí postup instanční, odpovídající právnímu stavu, jak ohledně záležitosti této byl před platností zák. čl. XX/1901. Jaký byl v té době postup instanční v záležitostech sporných toho druhu, o tom poskytuje vysvětlení nařízení býv. uherského ministra kultu a vyučování čís. 4102/1883 Rendeletek Tára čís. 179/1883. Nařízení toto stanoví, že ve sporných záležitostech, týkajících se církevního jmění řeckokatolického, rozhodují administrativní úřady postupem instančním tak, že v poslední instanci rozhodnutí přináležejí ministrově kultu a vyučování. V důsledku této, dosud platnosti nezbavené normy, postup instanční v daném případě končil až u ministra školství a národní osvěty.

Formální náležitosti odvolání v správním řízení.

V nálezu spr. soudu ze dne 18. III. 1926, čís. 10.935 (vydaném o obecních dávkách), se praví: Aby podání, učiněné stranou v administrativním řízení, bylo možno pokládati za odvolání, o němž vyšší stolice jest povinna rozhodnouti, jest třeba, aby obsahovalo projev strany, domáhající se přezkoumání správního aktu, proti ní vydaného, vyšší stolicí, a aby z něho aspoň ve spojitosti s ostatními spisy správními bylo s dostatek zřejmo, v čem podatel cítí se ve svém právu nebo právním zájmu dotčen. Naproti tomu nelze při neformálnosti našeho řízení správního ani ze všeobecných zásad řízení to ovládajících ani z pozitivních předpisů obecní finanční novely č. 329/1921 vyvoditi, že odvolací stolice správní jest oprávněna odmítnouti meritorní rozhodování jen proto, že odvolání shora uvedeným požadavkům vyhovující neformuluje stížních bodů asi tak, jak toho žádá § 18. zákona o správním soudě pro stížnost podávanou k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nárok na důchod vdovský a sirotčí u válečných invalidův.

Z nálezu spr. soudu ze dne 10. IV. 1926, čís. 7500.

Nárok na důchod vdovský závisí dle § 13. zák. čís. 142/1920 na dvou podmínkách:

1. že u zemřelého manžela jsou splněny podmínky § 1. lit. a) zákona čís. 199/1919.

2. že nebylo zjištěno, že smrt nastala z jiného důvodu, nežli jest naznačen v uvedeném ustanovení zákonném.

Totéž platí o nároku na důchod sirotčí dle § 20. cit. zákona.

Podmínky § 1. lit. a) zákona čís. 199/1919 jsou splněny, jestliže zemřelý byl státním občanem Československé republiky a jeho pracovní schopnost byla dočasně nebo trvale snížena, — nebo jestliže ji úplně pozbyl, — po poranění nebo nemocí, získanou nebo zhoršenou ve vojenské službě neb při vojenských úkonech neb v zajetí.

Podmínkou pro přiznání důchodu vdovského a sirotčího není dle toho, že padlý nebo zemřelý manžel podal přihlášku k sociálně-lékařské prohlídce a byl uznán vylečným invalidou, nýbrž jedině v tom, že se prokáže, že zemřelý získal si ve vojenské službě válečné poranění neb nemoc, kterou byla jeho výdělečná schopnost snížena neb úplně pozbyta a že se nezjistí, že smrt nastala z jiného důvodu, než následkem poranění neb nemocí ve válce získané neb zhoršené.

Tento důkaz může být proveden jakýmkoli způsobem a vhodným prostředkem, když zákon nestanoví jako podmínku, že zemřelý byl uznán za válečného invalidu ani že byl superarbitrován.

Dávka ze zábav.

Nález spr. soudu 25. V. 1926, čís. 10.884.

Při sylvestrovském divadelním představení byla konána tombola a proto bylo právem celé představení podrobena dávce.

Správní soud uváží toto:

1. Navazující na všeobecnou zásadu, vyslovenou v § 1., že dávka ze zábav platí jest ze všelikých zábav, vyjmajíc zábavy domácí, uvádějí pravidla v § 2. č. 8. všeobecně, že dávce jsou podrobeny »produkce a podívané všeho druhu, k nimž je třeba úředního povolení«. Pravidla však neomezují se na tuto formulaci, nýbrž vypočítávají v dalším určité druhy takových zábav, které — ač by je podle slovního významu konkrétního označení nebylo lze navzati ani »produkci« ani »podívanou«, jako na př. přednášky a recitace, — přece jen podle znění citovaného předpisu dávce podrobují. Výpočet různých druhů zábav, k všeobecnému označení »produkci a podívaných všeho druhu« příkladmo (arg. »jako«, »jmenovitě též«) připojený, nutí k závěru, že pravidla pro své účely počítají tyto druhy zábav k »produkcím a podívaným všeho druhu«, tedy i tomboly a podobné zábavy.

2. Stížnost vytýkala, že v daném případě nešlo ani o tombolu ani o podobnou zábavní produkci, poněvadž schází podstatný znak tomboly, t. j. složení sázek, nýbrž, že šlo pouze o rozdávání novoročních dárek návštěvníkům divadla z důvodů reklamních.

Tuto námitku neuznal správní soud důvodnou.

Mezi stranami není sporno, že při divadelním představení, o něž jde, byly rozdávány mezi obecenstvo cennější předměty, jako vásy, košíčky, pudřenky, skleničky a pod. tím způsobem, že vylosováním byly z každé řady a z každého druhu lístků určeny návštěvníci divadla, kteří tyto předměty obdrželi, kdežto všichni ostatní návštěvníci dostali pouze papírové figurky s obrazem hlavního představitele kusu. Šlo tedy o veřejné vylosování různých předmětů mezi osoby při vylosování přítomné. Vylosování premií sleduje obecenstvo při tom súčasťně v jeho průběhu s určitým napětím, které lze považovati stejně, jako účast při jiných hrách za zábavu a předvedení takového vylosování podniknu za přítomnosti všech na něm súčasťně jest pak pokládati za zábavní produkci ve smyslu § 2. č. 2. pravidel.

Taková produkce podléhala by pak podle uvedeného ustanovení dávce, když k jejímu pořádání bylo zapotřebí úředního povolení.

Není sporno, že na plakátech o představení bylo návštěvníkům tohoto představení slíbeno, že »každý návštěvník obdrží dar neb upomínku a zvláště šťastní jednotlivci dárek z cesty kolem Evropy«. Platili tedy návštěvníci ve vstupném i za účast na vylosování dotyčných předmětů. K takovému vylosování různých předmětů mezi osoby, které složily zmíněnou sázku, jest pak podle § 29. patentu o státní loterii a dekretu dvorské kanceláře čís. 23/1840 sb. just. zák. zapotřebí svolení úřadu.

Šlo tedy o zábavní produkci ve smyslu § 2. č. 2. d. ř. dávce podrobenou.

Bezdvoudna jest i další námitka stížnosti, že divadelní představení nepodléhalo proto dávce, poněvadž § 3. č. 3. pravidel má na mysli pouze ty případy, kde byly pořádány samostatné zábavy, které se odbyvají zpravidla po představení, nesouvisí s předchozím divadelním kusem a jsou vlastně hlavním programem dotyčného podniku, na př. taneční zábavy při divadelních představeních ochotnických.

Stížnost doznává sama, že vylosování dárek se stalo v přestávce, že se tedy dalo mimo divadelní představení a nebylo tedy súčasť divadelního představení. Podle § 3. č. 3. nastává povinnost k placení dávky tím, že divadelní představení jest spojeno s nějakou zábavní produkcí a nerozhoduje, v jakém poměru jest zábavní produkce co se týče jejího trvání k ostatní části programu, zdali tedy snad zábava zabírala

jen menší dobu v porovnání s dobou, kterou vyžadovalo divadelní představení samo, ani byla-li pořádána na začátku neb na konci divadelního představení neb v meziaktí, jak se v daném případě stalo.

Bylo-li ale divadelní představení spojeno se zábavní produkcí ve smyslu § 2. č. 2. pravidel, byl dán předpoklad druhé věty § 3. č. 3. pravidel, podle které jsou divadelní představení vyloučena z osvobození od dávky.

Zpätvrátenie protihodnoty kolkov odvolanej apeláty.

Dľa nálezu spr. súdu 28. IV. 1926, čís. 9155 zpätvzatie apeláty nedáva nárok na zpätpožiadovanie poplatku.

Dávka z prírústku hodnoty. Príslušnosť úradu.

Dle nálezu spr. soudu Boh. 3949, 4326, z 9. IX. 1926, č. 18.106 rozhoduje podle »pravidel o obecní dávce z prírústku hodnoty nemovitostí v obcích republiky Československé (dodatek III. k vlád. nař. ze dne 27. dubna 1922, č. 143 Sb. z. a n.)« v záležitostech této dávky, pokud jde o nemovitosti, ležící ve velkých a malých obcích na Slovensku, v poslední stolici správní župní úřad, nikoliv župní výbor.

Dr. Th. Nussbaum, r. Najv. s.:

Rozhodnutia Najv. súdu R. Č. S. vo veciach trestných.

Pachateľom krádeže je každý, kto spoluúčinkuje pri odňatí cudzej veci movitej u vedomí, že odňatie stáva sa cieľom bezprávneho privlastnenia tejto veci pre kohokoľvek. (Zm III 1103/25 z 15. IV. 1926.)

Obžalovanému J. G. bolo za vinu kladené, že s dvoma spolupachateľmi vlomom vnikli do sušiarne a ztade odovzdili kukuricu v cene 200 Kč neprevyšujúcej a boli preto súdmi prvej a druhej stolice odsúdení pre zločin krádeže podľa § 70., 333., 336. (3) trz.

Čo do obžalovaného J. G. uznaly nižšie súdy, že tento len pomáhal svojim spolupachateľom vytiahnuť medzi latiami v sušiarňi kukuričné klasy, že však on sám si z kukurice ničoho neponechal.

Súdy nižšieho stupňa napriek tomu kvalifikovali čin obžalovaného J. G. podľa obžaloby a odsúdili ho jako pachateľa podľa § 70. trz.

Obžalovaný J. G. domáhal sa zmätočnou sťažnosťou toho, aby jeho činnosť bola kvalifikovaná len pomahačstvom podľa bodu 2. § 69. trz., lebo on nejednal s tým úmyslom, aby si niečo privlastnil a preto, lebo kukuricu odniesli len ostatní spolupachatelia a uplatňoval preto zmätok podľa § 385. č. 1. b) trp.

Najvyšší súd však zmätočnú sťažnosť jako bezzákladnú zamietol z dôvodov: Krádež spácha podľa § 333. trz. ten, kto cudziu vec movitú z držby alebo uschovania iného bez jeho privolenia tým cieľom odníme, aby si ju bezprávne privlastnil. Z toho plynie, že pachateľom je každý, kto spoluúčinkuje pri »odňatí« tejto cudzej movitej veci tým cieľom, aby táto z držby majiteľa (držiteľa) bezprávne privlastnená bola. Není tedy potrebné, aby každý pachateľ pri tom myslel aj na to, čo si ponechá z krádeže on sám a stačí vedomosť, že »odňatie« stáva sa vôbec cieľom bezprávneho privlastnenia tejto veci. V danom prípade niet pochybností, že obžalovaný vtedy, keď spoluúčinkoval pri vytiahnutí kukurice zo sušiarne, vedel aj o tom, že spolupachatelia kukuricu odnesú v pripravených vreciach a tak si kukuricu bezprávne privlastňujú.

Súdy nižšieho stupňa sa tedy nemýlili, keď spoluúčinkovanie tohoto obžalovaného pri krádeži kvalifikovali jednaním pachateľským aj napriek tomu, že nezistily súčasne aj to, že aj on odniesol si kukuricu.

Činnosť obžalovaného J. G. by bola bývala mohla byť kvalifikovaná pomahačstvom len v tom prípade, keď tento obžalovaný by nebol býval prítomným pri »odňatí« kukurice a len pri »odnesení« tejto by bol býval